

RABHADH

CAITHFEAR an ceistpháipéar seo a chur ar ais le do fhreagarleabhar ag deireadh an scrúdaithe, nó caillfear marcanna.

Scríobh do Scrúduimhir anseo:

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2015

Gnó – Ardleibhéal

(400 marc)

DÉARDAOIN 11 MEITHEAMH - MAIDIN 9.30-12.30

NÍ MÓR d'IARRTHÓIRÍ NA CEISTEANNA SEO A FHREAGAIRT:

(A) Ocht gceist as ROINN 1

AGUS

(B) An Cheist ar an nGnó Feidhmeach i ROINN 2

AGUS

**(C) Ceithre cheist as ROINN 3 mar seo a leanas:
Ceist Amháin as Cuid 1,
Dhá cheist as Cuid 2
agus ceist Amháin eile as Cuid 1 nó as Cuid 2.
Tá na ceisteanna go léir ar aon mharc.**

Ceist	Marc
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
Iomlán	

Tabhair faoi deara, le do thoil, dáileadh na marcanna ar na ceisteanna.

Ceadaítear áireamhain a úsáid.

Déanamh agus Múnla an áireamhain a úsáideadh:

**NÁ DÉAN DEARMAD AN CEISTPHÁIPÉAR SEO A THABHAIRT AR AIS LEIS AN bhFREAGARLEABHAR
INA mBEIDH NA FREAGRAÍ AR ROINN 2 AGUS ROINN 3**

ROINN 1
(80 marc)
CEISTEANNA GEARRFHREAGRA

Ní mór an roinn seo a fhreagairt. Freagair ocht gceist. Tá 10 marc ag gabháil le gach ceist.
Ná déan dearmad an ceistpháipéar seo a chur ar ais in éineacht le do fhreagarleabhar.

1. Mínigh an téarma *réise rialúcháin* agus tabhair breac-chuntas ar chás ina bhféadfadh réise cúng rialúcháin a bheith oiriúnach.

---

2. (a) Cad dó a seasann na litreacha ÍMAT? Scríobh an freagra sa spás atá ann chuige sin.

ÍMAT	
-------------	--

- (b) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** phríomh-ghné den chóras cánach ÍMAT:

(i) _____

(ii) _____

3. (a) Bain úsáid as na figiúirí thíos chun **an Céatadán Bhrabúis Ghlain (Corrlach)** ag Foilsitheoireacht Auburn Teo. do **2014** a ríomh:

Díolacháin   €50,000
Brabús Comhlán €22,000
Speansais   €12,000

(Taispeáin d'fhoirmle agus do chuid oibre)

<u>Foirmle:</u>	<u>Do chuid oibre:</u>
<u>Freagra:</u>	

- (b) Má b'ionann Céatadán an Bhrabúis Ghlain do **2013** agus 25%, tabhair breac-chuntas ar an gcaoi a bhféadfadh an bhainistíocht an t-eolas seo a úsáid agus cinntí á ndéanamh acu.

---

4. Scríobh *Fíor* nó *Bréagach* i ndiaidh gach ceann de na habairtí seo.

Abairt		Fíor nó Bréagach
1.	Tagraíonn tosca táirgeachta do na hacmhainní a theastaíonn chun earraí agus seirbhísí a ghiniúint.	
2.	Tagraíonn an earnáil thánaisteach do thionscail na tógála agus na déantúsaíochta.	
3.	Déanann tionscail seirbhísí táirgí fisiceacha chun iad a dhíol le tomhaltóirí.	
4.	Bíonn tionscail mar an talmhaíocht, an iascaireacht agus an fhoraoiseacht bunaithe ar acmhainní nádúrtha tíre.	
5.	Cuideachtaí atá lonnaithe in Éirinn agus atá faoi úinéireacht iasachta is ea cuideachtaí dúchasacha.	

5. Léirigh an difríocht idir *cumasc* agus *comhghuaillíocht straitéiseach*.

---

6. *Is céimeanna i bhforbairt foirne iad foirmiú, stoirmiú, normú agus feidhmiú.*

Tabhair breac-chuntas ar an tuiscint atá agat ar *stoirmiú* agus ar *normú*.

---

7. (a) Mínigh an téarma *ráta malairte*.

(b) Déan cur síos ar **dhá** phriacal do ghnóthaí in Éirinn a d'fhéadfadh a bheith ag baint le *rátaí malairte*:

(i) _____

(ii) _____

---

8. Is liosta d'*Eagraíochtaí Gnó* atá i gcolún 1. Is liosta de *mhíniúcháin a d'fhéadfadh a bheith ar na heagraíochtaí gnó* sin atá i gcolún 2. (*Tá míniúchán amháin ann nach dtagraíonn d'aon cheann de na heagraíochtaí gnó.*)

Déan an dá liosta a mheaitseáil. Cuir an litir a bhaineann leis an míniúchán ceart faoin uimhir chuí thíos:

1	2	3	4	5

Colún 1 – Eagraíochtaí Gnó	Colún 2 – Míniúcháin
1. Cuideachta Phoiblí Theoranta (CPT)	A. Tá dliteanas neamhtheoranta aige.
2. Saincheadúnas	B. Bíonn idir beirt agus fiche duine ina n-úinéirí air de ghnáth, agus tá sé coitianta i ngairmeacha mar lucht cuntasáíochta agus lucht dlí.
3. Comharchumann	C. Faoi úinéireacht agus faoi stiúir an Rialtais, agus á mhaoiniú aige.
4. Trádálaí Aonair	D. Ceadúnas a thugann gnólacht amháin do ghnólacht eile, ar tháille, chun a chuid táirgí nó seirbhísí a dhíol.
5. Fiontar faoi úinéireacht an Stáit	E. Déantar a chuid scaireanna a lua/a thrádáil ar an Stocmhargadh.
	F. Faoi úinéireacht a chuid ball i bpáirt le chéile agus á stiúradh go daonlathach acu.

9. Déan idirdhealú idir *picéadú príomhúil* agus *picéadú tánaisteach* mar mhodhanna gníomhaíochta tionsclaíche atá ar fáil d'fhostaithe.

---

10. Tabhair breac-chuntas ar **dhá** mhodh chun *infhiontraíocht* a chur chun cinn:

(i) _____

(ii) _____

NÁ DÉAN DEARMAD AN CEISTPHÁIPÉAR SEO A THABHAIRT AR AIS LEIS AN bhFREAGARLEABHAR
INA mBEIDH NA FREAGRAÍ AR ROINN 2 AGUS ROINN 3

ROINN 2

(80 marc)

Ceist éigeantach í seo bunaithe ar na hAonaid 2, 3, agus 4

CEIST AR AN nGNÓ FEIDHMEACH

Bróga Uí Airt Teo.

Gnólacht beag déantúsaíochta teaghlaigh is ea Bróga Uí Airt Teo, atá suite i Muineachán. Tá sé ag feidhmiú i ngnó na mbróg ó na 1970idí i leith, gnó atá thar a bheith iomaíoch. Agus an gnó i mbarr a mhaitheasa, bhí gréasaithe ardoilte fostaithe sa chuideachta chomh maith le foireann an-éifeachtach díolacháin. Tuigeadh don úinéir, Máirtín Ó hAirt, go raibh tionscal na mbróg, a bhí na céadta bliain ar an saol, ag dul i léig, agus gur mar gheall ar iompórtálacha níos saoire ó dhéantúsóirí in oirthear na hEorpa ba mhó a bhí sé ag tarlú. Shocraigh sé athbhreithniú a dhéanamh ar straitéis chorparáideach na cuideachta sa chaoi go mbeadh an chuideachta inmharthana sa todhchaí.

Bhunaigh sé an réiteach a bhí aige ar an méadú a bhí ag teacht i rith an ama ar an tóir atá ar an damhsa Gaelach ar fud an domhain. De bhrí gur éirigh chomh maith sin le taispeántais mar *Riverdance* agus *Lord of the Dance*, agus de bhrí go bhfuil an-tóir ar Chraobhchomórtais an Domhain sa Damhsa Gaelach, tá fás domhanda tagtha ar an líon cailíní agus buachaillí atá ag foghlaim an damhsa Ghaelaigh. Bhí sé mar sprioc ag Máirtín réimse de bhróga damhsa, idir bhog agus chrua, a chruthú, an leathar is fearr agus is buanfasaí a úsáid iontu agus iad a dhéanamh chomh maith sin go gcuirfidís cosaint agus compord ar fáil do dhamhsóirí Gaelacha ar fud an domhain.

D'iarr sé cabhair na scéime 'Bí Ullamh don Easpórtáil' atá á reáchtáil ag Fiontraíocht Éireann. Chuir Fiontraíocht Éireann Christine Landers, Comhairleoir Forbartha, ar fáil do Bhróga Uí Airt Teo. agus rinne sise anailís LLDB (*SWOT*). Bhí sé soiléir ón anailís sin go raibh saineolas déantúsaíochta ag Bróga Uí Airt Teo., go raibh margai acu sa Ríocht Aontaithe, i Meiriceá agus san Astráil, agus na margai sin ag fás mar thoradh ar an tóir ar an damhsa Gaelach ar fud an domhain. Thug sí faoi deara, áfach, nach raibh aon chóras acu don dearadh ríomhchuidithe (CAD) chun cuidiú le táirgeadh na mbróg, go háirithe ó bhí a gcuid iomaitheoirí in oirthear na hEorpa tar éis infheistíocht mhór a dhéanamh i dTeicneolaíocht na Faisnéise agus na Cumarsáide (ICT). Thug sí faoi deara freisin nach raibh aon suíomh gréasáin d'ardcháilíocht ann chun an díolachán ar líne a éascú.

Phléigh Máirtín an anailís LLDB le fostaithe reatha na cuideachta agus aontaíodh ar bhealach chun cinn ag an gcuinníú sin. Rinne Máirtín €50,000 breise a infheistiú sa ghnó le húsáid chun an mhonarcha agus an trealamh a nuachóiriú. Baineadh feidhm as cúnamh deontais ó Fhiontraíocht Éireann chun córas nua don dearadh ríomhchuidithe (CAD) a fháil agus bunaíodh suíomh gréasáin chun an branda nua a chur ar taispeáint, agus chun orduithe a fháil ó chliant. D'eagraigh an chuideachta cúrsaí breisoiliúna agus chuir an oiliúint agus an fhorbairt riachtanach ar fáil do na fostaithe. Tháinig feabhas suntasach ar an táirgeacht mar thoradh ar scaireanna bónais a thabhairt do na fostaithe agus ar scéim chóir iomarcaíochta a thabhairt isteach. Bhí Máirtín an-sásta leis an gcur chuige nuálach a ghlac an fhoireann dearaidh nuair a bhí réimse de bhróga den scoth, idir chrua agus bhog, á dhearadh acu. Chuir sé fáilte roimh na moltaí a bhí acu i dtaca leis na gnéithe teicniúla de dhéantúsaíocht bróga damhsa cruá. Ina measc sin bhí sála agus bairbíní de shnáithín gloine chun fuaim na cliceála a mhéadú, fuaim atá thar a bheith tábhachtach sa damhsa Gaelach. D'fhorbair a fhoireann teicnic dhéantúsaíochta, a raibh paitinn nua uirthi, a chuir ar a gcumas bróg dhamhsa a tháirgeadh atá ar an gceann is éadroime agus is mó torann ar an margadh.

- (A) An dóigh leat gur léirigh Máirtín Ó hAirt scileanna/tréithe fiontraíochta? Mínigh do fhreagra agus tagairt agat don téacs atá ag gabháil leis an gCeist ar an nGnó Feidhmeach. (20 marc)
- (B) (i) Sainmhínigh an ghníomhaíocht bhainistíochta *pleanáil*.
(ii) Mínigh na gnéithe d'anailís LLDB agus déan an LLDB a d'ullmhaigh Christine Landers. (30 marc)
- (C) Déan measúnú ar éifeachtacht an chur chuige a bhí ag Máirtín chun cuidiú le Bróga Uí Airt Teo. iad féin a chur in oiriúint don athrú. (30 marc)
- (80 marc)

ROINN 3

(240 marc)

Freagair **Ceithre** cheist as **Roinn 3** mar a leanas:

Ceist **amháin** as **Cuid 1**, **Dhá** cheist as **Cuid 2** agus ceist **amháin** eile as **Cuid 1** nó as **Cuid 2**. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

Cuid 1

Daoine sa Ghnó / Timpeallacht Ghnó

Daoine sa Ghnó

Ceist 1

- (A) Déan cur síos ar shampla **amháin** de chaidreamh comhoibritheach agus ar shampla **amháin** d'fhoinsé coinbhleachta a d'fhéadfadh teacht chun cinn idir na páirtithe leasmhara seo a leanas:
- (i) Infheisteoir agus Fiontraí
  - (ii) Soláthraí agus Bainisteoir Ceannaigh. (20 marc)
- (B) Léirigh an tuiscint atá agat ar an téarma *sainchomhlíonadh* maidir le dlí na gconarthaí. (10 marc)
- (C)

D'fhoilsigh Stiúrthóir an Bhinse Comhionannais (ar ar tugadh an Stiúrthóir Imscrúduithe Comhionannais roimhe seo) 22 cinneadh i mí Mheán Fómhair 2013 i réimsí idirdhealaithe ar a n-áirítear inscne agus míchumas.
- (i) Sainmhínigh *idirdhealú i gcúrsaí fostaíochta* faoi mar atá leagtha amach san Acht um Chomhionannas Fostaíochta 1998.
  - (ii) Déan liosta de **thrí** fhoras **seachas** inscne agus míchumas ar a bhfuil an t-idirdhealú toirmisceithe faoin Acht seo.
  - (iii) Déan measúnú ar an ról atá ag *Stiúrthóir an Bhinse Comhionannais* maidir le déileáil le cásanna idirdhealaithe faoin Acht seo. (30 marc)
- (60 marc)**

Timpeallacht Intíre

Ceist 2

- (A) Tabhair breac-chuntas ar na buntáistí a bhaineann le cuideachta phríobháideach theoranta mar chineál úinéireacht ghnó do ghnólacht nuathionscanta. (20 marc)
- (B) Pléigh na slite a dtéann an fás san fhostaíocht le tamall anuas i bhfeidhm ar gheilleagar na hÉireann ó thaobh na heacnamaíochta de. (20 marc)
- (C)

“Baineann freagracht chomhroinnte le comhshaol na hÉireann a chosaint agus a bhainistiú. Ní mór don Rialtas agus do chomhlachtaí poiblí, don lucht gnó agus don lucht tionsclaíochta, chomh maith leis an bpobal i gcoitinne, oibriú as lámha a chéile.”
An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (EPA)

Pléigh an chaoi a bhféadfadh gnólacht feidhmiú ar bhealach a bheadh aireach faoin gcomhshaol.

(20 marc)
(60 marc)

Timpeallacht Intíre/Idirnáisiúnta

Ceist 3

- (A) Pléigh cúiseanna a roghnódh cuideachtaí ilnáisiúnta (MNC) lonnú in Éirinn. Tabhair samplaí chun tacú le do fhreagra. (20 marc)
- (B) Léirigh do thuiscint ar na téarmaí *meascadh (cumasc) margaíochta caighdeánaithe agus meascadh (cumasc) margaíochta oiriúnaithe*, i dtaca le margaíocht dhomhanda de. (20 marc)

- (C) ***Samplaí de Threoir agus de Rialachán an AE a bhaineann le hÉirinn***

Éilíonn an Chreat-treoir Dramhaíola, 2008/98/EC, ar na ballstáit pleananna bainistíochta dramhaíola agus cláir chun dramhail a chosc a ghlacadh chucu féin.

Cuimsíonn Rialachán (AE) Uimh.1169/2011, a tháinig i bhfeidhm ar 14 Nollaig 2014, riachtanais nua maidir leis an gcaoi nach mór eolas faoi ailléirginí a thaispeáint i mbialanna, deilithe, ceaintíní, caiféanna, caiféanna 'beir leat' agus asraonta miondíola.

Tabhair breac-chuntas ar an chaoi a ndéantar *treoracha* agus *rialacháin* an AE a cheapadh agus a chur i bhfeidhm. (20 marc)

(60 marc)

ROINN 3
Cuid 2
Fiontraíocht

Bainistíocht

Ceist 4

(A) Léigh an t-eolas a thugtar thíos agus freagair na ceistanna a leanann é.

Is Bainisteoir Díolachán é Pól Ó Briain le Réitigh Uisce Teo., gnólacht a bhfuil táirge nua chun uisce a chaomhnú forbartha acu le gairid. Tá Pól chun cur i láthair a dhéanamh os comhair an bhoird stiúrthóirí maidir le poitéinseal an táirge. Cuirfidh sé i láthair na sonraí díolacháin réamh-mheasta seo a leanas don táirge sna chéad sé mhí eile.

Mí	Iúil	Lúnasa	Meán Fómhair	Deireadh Fómhair	Samhain	Nollaig
Díolachán in €	50,000	60,000	40,000	30,000	20,000	10,000

- (i) Léirigh na sonraí thuas le barrachairt nó le líneghraf.
(ii) Tabhair breac-chuntas ar na prionsabail ar chóir do Phól iad a chur san áireamh chun a chinntiú go gcuireann sé a theachtaireacht in iúl go héifeachtach don bhord stiúrthóirí. (25 marc)

(B) Tabhair breac-chuntas ar an mbuntáiste **do gnólacht** a bhaineann le struchtúr feidhmiúil eagrúcháin. (15 mharc)

(C) Mínigh na modhanna a d'fhéadfadh gnólacht a chur san áireamh chun an baol a ghabhann le drochfhiacha a íoslaghdú mar chuid dá chóras rialaithe creidmheasa. (20 marc)
(60 marc)

Gnó i nGníomh

Ceist 5

(A) (i) Dréachtaigh saolré táirge agus cuir lipéid uirthi.
(ii) Déan cur síos ar shaintréith **amháin** de gach céim de shaolré táirge agus tú ag tagairt do tháirge de do rogha féin. (25 marc)

(B) Is céimeanna sa Phróiseas Forbartha do Tháirge nua iad **Staidéar Indéantachta, Margaíocht Tástála, Scagadh Táirgí** agus **Forbairt Fréamhshamhla**.

- (i) Déan liosta de na ceithre chéim thuas agus iad san ord **ceart**.
(ii) Tabhair breac-chuntas ar an tuiscint atá agat ar **thrí** cinn ar bith de na céimeanna seo. (20 marc)

(C) Léigh an t-eolas a thugtar thíos agus freagair an cheist a leanann é.

De bhrí gur chaill sí a post, tá sé socraithe ag Lia Ní Bhriain a fiontar féin a bhunú chun gréithe aon uaire (indiúscartha) de dhearaí sainiúla, chomh maith le cupáin pháipéir, a dhéanamh do shiopaí beaga caife agus do bhialanna beaga. Aithníonn sí, áfach, nach leor smaoinemh a bheith aici agus fonn a bheith uirthi chun a chinntiú go n-éireodh léi.

Pléigh na príomhcheistanna a mbeidh ar Lia aghaidh a thabhairt orthu sula mbunóidh sí a fiontar gnó. (15 mharc)
(60 marc)

Bainistíocht

Ceist 6

(A) Léigh an t-eolas a thugtar thíos agus freagair na ceistanna a leanann é.

FOIRM THOGRA ÁRACHAIS DO GHLUAISTEÁN PRÍOBHÁIDEACH DEARBHÚ

Dearbhaím/Dearbhaímid, chomh fada le m'eolas agus le mo bharúil / lenár n-eolas agus lenár mbarúil, go bhfuil an t-eolas a thugtar ar an bhfoirm seo fíor agus iomlán i ngach slí.

- (i) Tabhair breac-chuntas ar an bhfeidhm atá ag *foirm thogra árachais*.
- (ii) Mínigh an prionsabal árachais a bhfuil tagairt dó sa sliocht ón bhfoirm thogra árachais do ghluaisteán príobháideach thuas.
- (iii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** phrionsabal árachais eile a bhaineann le conarthaí árachais. (20 marc)

(B) Tabhair breac-chuntas ar na buntáistí do na **foistaithe** i ngnólacht as *measúnú feidhmíochta*. (15 mharc)

(C) Tá an réamhaisnéis faoin sreabhadh airgid do Amrod Teo. don ráithe dheireanach de 2015 leagtha amach thíos:

Réamhaisnéis Faoin Sreabhadh Airgid do Amrod Teo. don 4ú Ráithe de 2015				
2015	Deireadh Fómhair €	Samhain €	Nollaig €	Iomlán €
Iomlán na bhFáltas	70,000	180,000	90,000	340,000
Iomlán na nÍocaíochtaí	100,000	165,000	120,000	385,000
Airgead Glan	(30,000)	15,000	B	(45,000)
Airgead Tosaigh	20,000	A	5,000	C
Airgead Deiridh	(10,000)	5,000	(25,000)	(25,000)

- (i) Mínigh na cúiseanna a n-ullmhódh Amrod Teo. réamhaisnéis faoin sreabhadh airgid.
  - (ii) Ríomh na figiúirí a seasann na litreacha **A**, **B** agus **C** dóibh ar an réamhaisnéis faoin sreabhadh airgid. (**Taispeáin do chuid oibre i do fhreagarleabhar.**)
  - (iii) Mínigh an chaoi a bhféadfadh Amrod Teo. déileáil leis an fadhb airgeadais a aithnítear sa réamhaisnéis faoin sreabhadh airgid seo. (25 marc)
- (60 marc)**

Tá CEIST 7 ar an gcéad leathanach eile.

Gnó i nGníomh

Ceist 7

(A) Léigh an t-eolas a thugtar thíos agus freagair an ceist a leanann é.

Cuireann **Cuar Teo.** seirbhísí leathanbhanda, gutháin agus teilifíse ar fáil do thithe cónaithe i margadh na hÉireann. I mí Eanáir 2015, sheol sé a sheirbhís nua dhigiteach teilifíse, ‘*FÍS*’, ina gcuirtear beartáin éagsúla de chainéil ar fáil ar phraghsanna éagsúla. Gearrann sé síntiús laghdaithe ar chustaiméirí nua do na chéad sé mhí. Is féidir orduithe a chur isteach go díreach ar líne. Tá an gnólacht ag feidhmiú i margadh atá thar a bheith iomaíoch agus tá sé ar intinn aige a ioncam ó dhíolacháin a mhéadú 20% as seo go ceann dhá bhliain.

Mínigh na gnéithe *táirge, praghas agus ionad* sa mheascadh (chumasc) margaíochta.
Bíodh baint ag do chuid míniúchán le **Cuar Teo.**

(25 marc)

- (B) (i) Mínigh an téarma *Caidreamh Poiblí* (PR).
(ii) Pléigh bealaí a bhféadfadh gnólacht iad a chur san áireamh chun Caidreamh Poiblí maith a chruthú. (20 marc)
- (C) (i) Sainmhínigh an téarma *deighilt an mhargaidh*.
(ii) Léirigh **dhá** mhodh a d’fhéadfadh gnólacht a chur san áireamh chun a mhargadh a dheighilt. (15 mharc)
(60 marc)

NÁ DÉAN DEARMAD AN CEISTPHÁIPÉAR SEO A THABHAIRT AR AIS LEIS AN bhFREAGARLEABHAR
INA mBEIDH NA FREAGRAÍ AR ROINN 2 AGUS ROINN 3

Leathanach Bán

Leathanach Bán